

Grupo de Ornitologia Balear, de vogelwacht van de Balearen

G. L. Ouweneel

Voorjaar 1975 raakte ik op Mallorca in gesprek met enkele jonge Spaanse ornithologen die vertelden lid te zijn van de vogelbeschermingswacht van de Balearen. De ontmoeting vond plaats in de Albufera, het befaamde moeras aan Mallorca's noordwestkust en één van de grootste zorgenkinderen van de GOB. Mocht ik voordien mogelijk het idee hebben dat effectieve vogelbescherming via organisaties als vogelbeschermingswachten en -werkgroepen niet direct rond de Middellandse Zee is aan te treffen, sindsdien was er reden genoeg op dit standpunt terug te komen.

De GOB telt vele tientallen leden, zowel op Mallorca als op de andere eilanden van de Balearengroep. Dat er actief veldwerk wordt gedaan bleek wel uit het informatiebulletin 1974 nr. 2 dat ik kreeg: o.a. stond hierin gepubliceerd een uitputtende avifauna van de Balearen, een lijst met de belangrijkste ornithologische terreinen, en een verslag van de stootvogeltelling op Mallorca, gehouden op 25-8-1974. Deze telling, die jaarlijks in de nazomer wordt gehouden, is in de eerste plaats om de broedresultaten van de Monniksgier te peilen. Zich bewust zijnde van de precaire positie die deze soort in Europa inneemt — zie hiervoor Bijleveld (1974) en Hudson (1975) — spitst een belangrijk deel van de activiteiten van de GOB zich toe op het behoud van de Monniksgier voor Mallorca; mogelijk heeft de stam nog levensvatbaarheid. Het informatiebulletin van de GOB heet dan ook 'Aegyptius'. De leden trachten de nesten te localiseren, waarna ze onder controle blijven. Voorts worden via de lokale pers pleidooien gehouden voor het behoud van de soort. Het is dan ook begrijpelijk dat men bijzonder verheugd was over de gun-

Steltkruif, Albufera, Mallorca, voorjaar 1975.
Foto: G. L. Ouweneel.

stige broedresultaten in 1975. Men localiseerde vijf nesten, waarvan één met twee eieren (een unicum), die echter na verloop van tijd braken. Uit de andere nesten vloog ieder één jong uit, waardoor met vier uitgevlogen jongen een in geen jaren geboekt resultaat werd bereikt. In 1974 was er slechts één jong, misschien twee. Bij de telling van augustus 1975 stelde de GOB vast dat er toen minimaal 39 Monniksgieren op Mallorca waren. In 1976 kwamen er wederom vijf paar tot broeden, maar slechts twee paar boekten resultaat. De betrokkenheid van de GOB met de Monniksgieren moge blijken uit het feit dat de jonge gieren namen krijgen. Schrijver ontving een foto van het halfwas jong uit 1974, ca. 50 dagen oud, genaamd 'En Sion', een Mallorcaanse naam. Wij zouden overigens het maken van nestfoto's bij bedreigde soorten als deze liever nalaten.

Een tweede zaak waarvoor de GOB zich inspannt is het behoud van enkele kostbare biotopen op Mallorca en de andere eilanden:

Jonge Monniksgier, Mallorca, 1974.
Foto: Joan Mayol.

in de eerste plaats de reeds genoemde Albufera, het ruim 2000 hectare grote moeras, en voorts de Salinas en de Salobrar de Campos. Deze moerassen herbergen een rijk vogelleven: er zijn altijd wel enkele Zuid-europese reigersoorten te zien, voorts Visarenden, verschillende moerasbewonende insekteneters, moerassterns en vooral ook steltlopers, waarbij met name het aantal Steltkluten opvalt. Vermeldenswaard en vooral ook het waard om te zien zijn de Eleonora's Valken die vaak boven de Albufera jagen. Overigens is ook de Eleonora's Valk een van de speciale studie-onderwerpen van de GOB.

Begin mei 1975 kon ik enerzijds genieten van de rijkdommen van de Albufera maar werd hij anderzijds geconfronteerd met de bedreigingen: men was in de beste hoeken van het terrein druk in de weer met draglines dijken op te werpen en in een gesprek met een gezelschap ter plaatse aanwezige ambtenaren kwamen nog veel ingrijpendere plannen naar voren. De GOB gaat hier verwoed tegenin en indien men leest wat de groep tot in Madrid, of juist in Madrid, allemaal overhoop haalt om de Albufera te redden van drooglegging ten behoeve van recreatieve en agrarische belangen, dan krijgt men een diep respect. O.a. publiceerde men een geïllustreerd boekje waarin beknopt de betekenis van de Albufera wordt beschreven. Op allerlei manieren tracht men departementen, belangengroepen, eigenaars enz. voor het behoud te winnen en thans is er, vergeleken met 1975,

● G. L. Ouweneel, Kilstraat 22, Maasdam.

LITTERATUUR:

Aegyplus (1974): Boletín informativo del grupo de ornitología balear.

Bijleveld, M. (1974): Birds of prey in Europe. Londen.

Hudson, R. (1975): Threatened Birds of Europe. Londen.

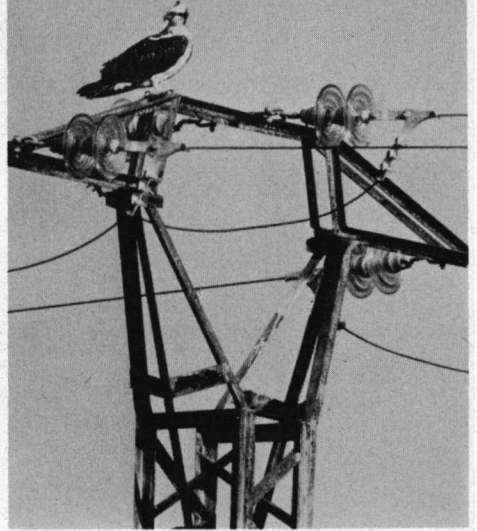
Ouweneel, G. L. (1975): La Albufera, een bedreigd moeras op Mallorca. De Levende Natuur 78: 150-157.

Redactie (1976): De Albufera op Mallorca bedreigd. Het Vogeljaar 24: 42.

Watkinson, E. (1976): Vogeljacht op de Balearen. Het Vogeljaar 24: 248-249.

Hulp voor Ouse Washes en Kleine Zwaan

De Wildfowl Trust in Engeland (een organisatie welke zich vooral met de bescherming van watervogels bezighoudt) zal dank zij een aanzienlijke gift van het Wereld Natuur Fonds (f 125.000) een waterwild-reservaat beter kunnen beheren. Het betreft een gebied van meer dan 300 ha op de oeverlanden van de rivier de Ouse bij Welney, de Ouse Washes, ruim 100 km ten noorden van Londen. Dank zij de financiële steun zal de schade veroorzaakt door de novemberstormen in 1974, kunnen worden hersteld. Tevens wil men maatregelen treffen om het hoge sterftecijfer van de Kleine Zwaan terug te dringen. Als doodsoorzaken van de Kleine Zwaan, een wintergast uit het noorden van Scandinavië en Rusland, worden aangegeven hoogspanningsleidingeng (40%), loodvergiftiging (30%) en (verboden) jacht (20%). In een poging de sterfte ten gevolge van loodvergiftiging

Visarend, Albufera, Mallorca, voorjaar 1975.
Foto: G. L. Ouweneel.

enige reden tot optimisme.

Bij mijn eerste ontmoeting reeds, maar ook thans nog verzoeken de GOB-leden mij steeds in 'Noord-Europa' bekendheid te geven aan het gevaar dat de Albufera loopt. Terecht merken zij dat het niet alleen hun moerasvogels aangaat, maar dat drooglegging van de Albufera ook voor de noordelijke trekvogels een zaak van belang is.

te verminderen, is in 1975 reeds gritoord. De Kleine Zwaan zal dan, zo wordt aangenomen, minder snel de eveneens glinsterende loodkorreltjes, die door de jacht in het water zijn achtergebleven, oppikken.

Fugle-Mortensen fra Viborg

Een klein boekje in het Deens over de 'vader' van het ringonderzoek, dat ons reeds zo veel geheimen over de vogeltrek heeft prijsgegeven. Hans Chr. C. Mortensen (1856-1921) was de eerste die in 1899 met het planmatig ringen van in het wild levende vogels startte. Nadien volgden enkele jaren daarna diverse andere landen dit voorbeeld. Een gedenkplaat van deze pionier van het vogeltrekonderzoek kunnen we vinden in het centrum van Viborg. Misschien kan dit boekje eens vertaald worden in het Nederlands of Engels?

Knut Oldendow: Fugle-Mortensen fra Viborg. 61 pag., 19 afb. (1976). Uitg. Dansk Ornithologisk Central, 6900-Skjern (postbox 55). Prijs Deense Kronen 38,00, girorek. 2 00 99 86.